

ÅRSFESTENS DELAR

Utdrag ur Åbo Akademis Studentkårs årsfestetikett (2024)

SOLENN AKT

Solenna Akten hålls före banketten och denna är den högtidligare delen av Årsfesten. Hälsningar från vänföreningar och eventuella andra uppvaktningar framförs vid detta tillfälle.

COCKTAIL OCH SITTORDNING

Banketten börjar vanligtvis med cocktail. Under cocktailen kan du gå runt och bekanta dig med de andra gästerna samt sittordningen. Denna finns oftast uppsatt på väggen eller utdelas som tryckt handprogram. Beroende på hur sittordningen är gjord kan det hända att ditt bordssällskap är någon du ännu inte känner. Ta varandra i beaktande och hjälps åt. Ingen går in i salen förrän marskalken ger besked om att middagen är serverad.

Hedersgästerna sitter för det mesta vid honnörsbordet. Dessa gäster går sist in i salen och brukar vanligtvis bli presenterade för gästerna medan de går in (=blir inknackade). Du ska alltså ha hunnit slinka in före dem.

BANKETT

När du kommit in i salen och hittat din plats vid bordet så ställ dig bakom din stol och vänta på att honnören blivit inknackad och fanorna blivit inburna. Fanorna bärs in genast då honnören anlät. Vänd dig så att du följer Finlands fanas gång då den bärs in. Kom ihåg att presentera dig för ditt bordssällskap.

När alla en gång satt sig vid bordet stiger i regel ingen inte upp förrän varmrätten är utburen. Helst ska du inte alls röra dig från bordet innan hela middagen är avklarad om det inte är direkt "nödigt" – om du måste gå så måste du gå, försök bara att göra det diskret och helst inte mitt i ett tal eller annan programpunkt.

Sång & tal

Sångledarna har en mycket viktig roll på årsfesten. Det är de som bestämmer när det sjungs och vad som sjungs. Endast och enbart sångledarna har denna rätt. Det finns tillfällen då enstaka gäster kan börja på en sång, men aldrig utan sångledarnas tillstånd. När sångledarna

har ordet är alla andra tysta. Samma gäller då marskalken pratar eller då någon håller tal. Man äter heller inte då tal hålls, men om man blir törstig kan man diskret ta en klunk.

Konferens

Konferens är årsfestspråk för en paus på x antal minuter. Under konferensen hinner festdeltagarna gå på toalett, införskaffa mer förfriskning till bordet eller ta en sväng utomhus. Följ marskalkens anvisningar för vad som gäller konferensen.

Vid matbordet

Du kom väl ihåg att meddela arrangörerna om specialdieter i samband med din anmälan?

Förrätten

När alla satt sig till bords presenteras sångledarna och annan för festen viktig information. Sångledarna sätter sedan igång med Helan, vilket inleder förrätten. Efter varje snapsvisa skålas det.

Skålandet går till på följande sätt: höj snapsglaset, men inte upp i skyarna. Samtidigt vänder du dig mot ditt bordssällskap ser denna i ögonen, nickar och säger ”skål”. Samma procedur görs med personen som sitter på andra sidan och sedan med personen som sitter mittemot. Efter allt detta nickande och skålande får du äntligen dricka. Om andra skålningsregler än dessa gäller informerar sångledarna om det i början av festen.

Efter den första skålen får du börja äta. Till förrätten används de bestick som är placerade längst ut från tallriken. Till förrätten dricks förutom snaps oftast öl och eventuellt förrättsvin, vatten kan och bör drickas när som helst under hela middagen. Öl dricks ur det glas som står framför ölflaskan. Glasen är placerade framför tallriken i den ordning de ska användas från höger till vänster.

På många årsfester serveras den andra snapsen direkt efter att Helan sjungits. Snapsglaset fylls igen och om du inte druckit upp den första kan du om du vill hålla den i kaffekoppen så att du får en hel påfyllning.

Huvudrätten

Till huvudrätten borde det inte snapsas (men det görs i alla fall, det finns helt enkelt för många snapsvisor). Däremot dricks det vin. Till vinet sjungs vinvisor men i motsats till snaps får du dricka vin även då det inte sjungits. Huvudrätten äts med besticken närmast tallriken och du får börja äta när de som sitter närmast runt dig har fått sin mat.

Efterrätten

Efterrätten kan variera mycket och vålla problem. Efterrätten äts med efterrättsbesticken som finns ovanför tallriken: gaffel, sked eller både och enligt vad som är dukat. Dekorationskex o dyl. får ätas för hand. Problembarnen i efterrättsväg är bl.a. slintiga frukter men den enda lösningen är försiktighet. Ibland serveras det efterrättsvin.

Kaffe

Kaffet avnjuts i samband med eller utan efterrätten. Till kaffet serveras punsch, cognac eller någon likör, i studentsammanhang oftast punsch.

När middagen är avnjuten och kaffet också tagit slut avslutas banketten med ”O gamla kling och jubeltid”. Andra versen av sången (börjar ”På mössan ligger...”) finns ofta med i sånghäftet men får aldrig sjungas i fredstid. Under sista versen hör det till att alla stiger upp, och efter det får du inte sätta dig ner. Middagen är härmed avslutad och dansen kommer snart att börja. Ifall tid finns och du känner dig lite stel så ta en snabb promenad för att värma upp medan musikanterna gör sig redo.

Dansen

Ibland finns det ett danskort vid din plats, då skriver du upp vilken dans du ska dansa med vem. Du borde dansa den första dansen med din bordspartner, sedan med den som suttit på din andra sida och sedan den som suttit mittemot dig. I regel dansar man två danser (efter varandra) med samma person, fastän det bara kallas en dans.

Nattmat

Om festen börjat tidigt blir natten lång och då kan det hända att nattmat serveras. En klassiker är pyttipanna. Nattmaten brukar serveras just innan eller på nachspiel.

NACHSPIEL OCH SILLFRUKOST

Nachspiel och sillfrukost (sillis) hör till de mer inofficiella delarna av årsfesten. Nachspiel inleds efter att banketten tagit slut och är en efterfest.

Sillisen börjar dagen efter festen kl.12 och hit får du komma klädd precis hur du vill – vanligast är kanske studenthalare och en hatt samt solglasögon.

KLÄDSEL

Utdrag ur "Sitzarens tabeller" (2023)

Till varje evenemang hör en klädkod. Ju finare evenemang, desto viktigare är det att följa klädkoden. Kom ihåg att detta är en sammanfattning och att vissa mindre viktiga detaljer har utelämnats. Om frågor uppstår uppmanas du fråga någon föreningsaktiv med erfarenhet.

Om det står "Kavaj" är det ett lite finare evenemang som kräver något mer än vardagsklädsel. Här är det typiskt med en icke-svart kostym med slips och svarta skor. Kom ihåg att skjortan bör vara ljusare än kostymen. En klänning eller kjol som är ungefär knälång passar ypperligt. En finare byxdress går också bra.

När det står "Mörk Kostym" är det ett ännu finare evenemang. Ifall du väljer kostym, så bör den vara mörk till färgen, t.ex. mörkblå eller mörkgrå. Svart kopplas traditionellt till begravningar, men det är också acceptabelt. Till kostymen förväntas du ha en vit skjorta, svarta skor och en konservativ slips. Annars kan du bära en cocktailklänning i finare material (såsom siden, sammet eller crêpe) som går över knäna men inte ner till golvet. Enligt traditionell klädkod ska axlarna i så fall helst vara täckta, men detta brukar nuförtiden inte vara nödvändigt.

Ifall det står "Högtidsdräkt" eller "Frack" så är det ett mycket fint evenemang. Om du har en folkdräkt så godkänns den alltid som högtidsdräkt och imponerar samtidigt på de andra gästerna. Om inte, bär det finaste klädesplagg du har till hands. Ofta innebär detta antingen frack eller långklänning, men inom Åbo Akademis kretsar fungerar i allmänhet också mörk kostym.

Till fracken hör förutom frackrocken själv följande: en vit frackskjorta, vit fluga, vit prydnadsnäsduk, svarta skor (helst lackskor), svarta strumpor samt en väst. Armbandsur används inte tillsammans med frack, men ett fickur går an.

En långklänning är en golvlång klänning gjord utav festligt material av valfri färg och mönster, dvs. en bal- eller aftonklänning som täcker hela vaden och vristen, med skor som gärna täcker tårna. Ärmlängden spelar ingen roll. Traditionellt ska axlarna vara täckta (om inte av klänningen så t.ex. av en sjal, bolero eller kofta) till klockan 18:00 eller tills du sätter dig till bords. Nuförtiden är detta inte nödvändigt. Du får bära handskar som tas av och sätts i famnen då maten äts, men armbandsuret bör lämnas hemma. Inga handväskor eller handskar får läggas på bordet! Sångboken får däremot vara på bordet.

Ibland kan det stå "m.a.o." eller "med akademiska ordnar", t.ex. inför en årsfest. Detta innebär att man förväntas följa ytterligare anvisningar, som främst gäller föreningsband och hederstecken.

Ifall du har frack ska föreningsband fästas under västen med över frackskjortan så att de går från höger axel snett neråt mot vänster höft. Om du har flera föreningsband kan du fästa dem parallellt men med rangordning uppifrån och ner enligt studentkåren - nationen - föreningen. Banden sätts så att metallfärger (guld/gult eller silver/grått/vitt) är uppåt. Ifall du har ännu fler föreningsband som du vill visa kan du sätta dem i bröstfickan istället för prydnadsnäsduken. Med kostym kan man göra likadant, men det är vanligare inom Åbo Akademi att fästa föreningsbanden över det vänstra kavajslaget enligt rangordning. Eventuella hederstecken fästs vid hjärtat om inte andra anvisningar ges. Om du har en prydnadsnäsduk i bröstfickan så får denna inte synas om du bär hederstecken.

Till långklänning bärs de akademiska ordnarna som rosett nära hjärtat på vänster bröst. [Här är en video på hur rosetten viks.](#) Rosetterna sätts precis som till frack och kostym i rangordning uppifrån och ner enligt studentkåren - nationen - föreningen. Banden/rosetterna får inte röra bar hud. Du får ha högst tre band/rosetter, men alla akademiska hederstecken får bäras. Hederstecknenas plats kan variera lite från tecken till tecken, så det är upp till var och en att ta reda på hur varje hederstecken ska fästas. Sigmas lilla förtjänsttecken bärs med kostym eller frack på vänstra kavajuppslaget och med långklänning på vänster sida under rosetten. Sigmas stora förtjänsttecken bärs med frack i ett orange band med svart mittrand kring halsen och med långklänning som en brosch.